

ศึกษาและออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม
ปวีณา ศรีวิวัฒน์¹ อุดมศักดิ์ สาริบุตร² และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญศรี³

The Study of an illustrative book design for moral learning
Paweena Sriwipat^{1,*} Udomsak Saributr² and Chaturong Louhapensang³

¹คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

²รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

¹Faculty Of Industrial Education King. Mongkut's Institute Of Technology Ladkrabang.

²Associate Professor, Industrial Design Technology, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

³Assistant Professor Dr, Industrial Design Technology, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Corresponding author E-mail address : Cat_tuanoi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรมก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 81 คน เครื่องมือสร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และ T-test ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมพบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P=0.05$ และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : การออกแบบ หนังสือนิทาน การเรียนรู้คุณธรรม ภาพประกอบ

Abstract

The purposes of this research are to 1) to evaluate the quality and the efficiency of the moral storybooks 2) to compare pre and post moral learning with the moral storybooks. 3) to evaluate the appreciate the moral storybook of students. The subjects are the primary school students between 3-5 years of secondary schools beneath the office of The Basic Education Commission. There are 81 students from 6 schools. The instrument was constructed by the researcher. The obtained data were analyzed by Mean, Standards Deviations, and t-test. The result of this research found as follows:

- 1) The quality of the moral storybook was good. 2) The comparison pre-post of using the moral storybook was different at $p < 0.05$ and 3) The students appreciated using the moral storybook very much.

Keyword : Design, Illustrative Book , Moral learning

บทนำ

วิถีชีวิตในยุควิทยาการและเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยทุกวันนี้เป็นการดำเนินชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด รวมทั้งการรับวัฒนธรรมชาวต่างชาติเข้ามาในสังคมไทย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยม ทศนคติ คนเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไปจากความเรียบง่ายไปสู่ความซับซ้อนและการแข่งขัน พ่อ แม่ ผู้ปกครองต่างทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาเลี้ยงดูบุตร และเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจของตนเอง ทำให้พ่อแม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตรน้อยลง ต้องจ้างหรือฝากคนอื่นเลี้ยง ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ดังเช่นในอดีต ทำให้เด็กขาดความรู้ ความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ในทางที่ถูกที่ควร โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรม (มันทนา ไชควรวฒนาการ. 2537 : 4)

การใช้นิทานก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาเป็นสื่อในการพัฒนาจริยธรรม เพราะนิทานเป็นเรื่องที่ทุกเพศ ทุกวัย มีความต้องการที่จะฟังและอ่าน ซึ่งนอกจากนิทานจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว นิทานแต่ละเรื่องยังแฝงคติสอนใจคุณธรรม จริยธรรม ที่ดั่งงามเข้าไปสู่จิตใจของเด็กอีกด้วยหนังสือภาพประกอบเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบที่สวยงาม มีเรื่องราวสั้น มีคำพูดที่เข้าใจง่ายสนุกสนานและเสริมจินตนาการ แล้วการสร้างหนังสือในรูปลักษณะต่างๆ ที่เพิ่มความสนุกสนานน่าจับต้องยังเป็นเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความรักผูกพันกับหนังสือได้ดียิ่งขึ้นภาพประกอบหนังสือช่วยอธิบายให้เรื่องนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น (ลำไยบัวพิทักษ์, 2543: 3) และภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กยังมีรายละเอียดอื่นๆ ในภาพที่จะช่วยให้เด็กเกิดความคิดจินตนาการต่อเนื่องได้ หนังสือภาพประกอบยังเป็นสื่อสำคัญกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็น สติปัญญา ภาษา และจินตนาการ นอกเหนือจากความเพลิดเพลินที่ได้รับจากการอ่านหรือฟังผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแล้วภาพประกอบยังช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพราะหนังสือภาพประกอบนอกจากจะนำเสนอแก่นสาระซึ่งเป็นประเด็นในการพัฒนาเด็ก ได้แก่ การช่วยเหลือตัวเอง การรู้จักถูกผิด รู้จักอดทนอดกลั้น ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะการดำรงชีวิตหรือค่านิยมที่พึงสร้างเสริมแล้วยังเป็น “บทเรียน” สำหรับให้เด็กรู้จักและเข้าใจสังคมรอบตัว และเตรียมความพร้อมสู่สังคมที่กว้างขึ้น จากการวิเคราะห์แก่นสาระและสุนทรียภาพหนังสือเด็กปฐมวัย แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน. 2554 (เกริก ยूनพันธ์, 2543 : 28)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือภาพที่ได้รับการคัดสรรจากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน “เรื่องการวิเคราะห์แก่นสาระและสุนทรียภาพหนังสือเด็กปฐมวัย” ในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งพัฒนาเด็กให้มีคุณธรรม ในการศึกษาเอกสารประกอบการนำเสนองานวิจัย จากการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือคัดสรรหนังสือของไทยส่งเสริมในเรื่องของ “การไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน” เป็นประเด็นหนึ่งที่ควรปลูกฝังตั้งแต่เด็กปฐมวัย แต่พบว่ายังไม่ปรากฏแก่นเรื่อง ในการส่งเสริมหนังสือที่แต่งโดยคนไทย ไม่มีการนำเสนอในประเด็น “การไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน” ในหนังสือของไทย จากการวิเคราะห์แก่นสาระและสุนทรียภาพหนังสือเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจพฤติกรรมเด็กพบว่าพฤติกรรมด้านการทำร้ายผู้อื่นพบมากที่สุด จากปัญหาความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ในการปลูกฝังคุณธรรม ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการ

จัดทำหนังสือนิทานภาพประกอบ โดยอาศัยแนวคิดด้านการพัฒนาการของเด็ก และหลักการออกแบบเข้ามามีส่วนร่วม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสีสันสวยงาม เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของสมองสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากจะทำให้เข้าใจถึงแก่นสารที่น่าเสนอ และตรงกับความสนใจของเด็กก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเพลิดเพลิน ทำให้เด็กซึมซับคุณธรรมโดยไม่รู้ตัว เชื่อมโยงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดให้เกิดการสร้างสรรคทางปัญญา เพื่อให้เด็กเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งจะก้าวเดินไปสู่สังคมในภายภาคหน้าท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรมก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบ
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบ

สมมุติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมของผู้เรียนก่อนและหลังการอ่านหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยเรื่องศึกษาและออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดตามทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดเพื่อศึกษาและออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

1) แนวคิดด้านการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ คุณลักษณะตามวัยของเด็กปฐมวัย 3-5 ปี ด้านอารมณ์และจิตใจ (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 3-5 ปี. 2546 : 12)
- ด้านอารมณ์และจิตใจ

2) แนวคิดด้านการศึกษาเทคนิคการสร้างนิทาน องค์ประกอบการสร้างนิทานสำหรับเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ วินัย รอดจ่าย (2534 : 26-30)

3) แนวคิดด้านการออกแบบและพัฒนาหนังสือผู้วิจัยใช้แนวคิดทางด้านการออกแบบที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยของจินตนา ไบกาชุยี (2542 : 10-19)กล่าวถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก ว่าโดยทั่วไปมีองค์ประกอบดังนี้

- ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา และด้านภาพประกอบ

2. แนวคิดด้านการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

1) แนวคิดในการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 3-5 ปี (หลักสูตรปฐมวัย. 2546 : 3) ทำขึ้นโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

- แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก

2) แนวคิดในการประเมินประสิทธิภาพการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 3-5 ปี คุณธรรมด้านการไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ และประเมินการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ของ (หลักสูตรปฐมวัย. 2546 16:17) ก่อนและหลังการเรียนรู้

3. แนวคิดด้านการเปรียบเทียบการเรียนรู้

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 3-5 ปี คุณธรรมด้านการไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ และประเมินการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ของ(หลักสูตรปฐมวัย.2546 : 16:17) ก่อนและหลังการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งตามภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครราชสีมา เขต 6 จำนวน 199 โรงเรียน ขอนแก่น เขต 2 จำนวน 266 โรงเรียน ชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 258 โรงเรียน รวม 723 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 โรงเรียน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนที่ 1) ทำการสุ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด สุ่มเหลือ 3 จังหวัด คือนครราชสีมา ขอนแก่น ชัยภูมิ ขั้นตอนที่ 2) ทำการสุ่มในพื้นที่แต่ละจังหวัด จังหวัดละ 2 โรงเรียน จนได้จำนวน 6 โรงเรียน ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้แก่ ร.ร.บ้านอุทัยทอง จำนวน 16 คน ร.ร.บ้านโนนรัง จำนวน 24 คน ร.ร.บ้านหินตั้ง จำนวน 14 คน ร.ร.บ้านมูลนาค จำนวน 12 คน ร.ร.บ้านโคกมั่งงอย จำนวน 7 คน ร.ร.บ้านหนองไฮ จำนวน 8 คน รวมเป็นนักเรียนจำนวน 81 คน และเพื่อทำการเปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรม ก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มใหม่ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอคอนสวรรค์ จังชัยภูมิ สุ่มได้มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนชุมชนบ้านจอก จำนวน 25 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณภาพของหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม และประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม และพฤติกรรมที่ ตามคุณลักษณะตามวัย และผลการประเมินการเรียนรู้ จากหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

ค่านิยมศัพท์

1. หนังสือนิทาน หมายถึง นิทานที่ผู้ศึกษาออกแบบขึ้นเพื่อปลูกฝังทางคุณธรรมให้กับเด็ก โดยสอดแทรกเนื้อหาและการใช้ภาษาที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาภาพประกอบ ตัวอักษร เทคนิคและรูปแบบการนำเสนอและจัดทำรูปเล่มสีสรรที่ดึงดูดความสนใจของเด็กให้เกิดความสนุกสนาน ไม่เกิดความน่าเบื่อสนใจที่จะเรียนรู้และรับรู้ตามวัตถุประสงค์ ของการสร้างหนังสือ

2. ภาพประกอบ หมายถึง ภาพประกอบหนังสือนิทานสำหรับเด็กเป็นภาพหรือส่วนประกอบเนื้อหาที่เป็นภาพวาด ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ (Visual image) เมื่อได้อ่านเนื้อหาแล้วภาพประกอบหนังสือช่วยอธิบายให้เรื่องนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การเรียนรู้ หมายถึง การอ่านหนังสือนิทานที่จัดทำขึ้น (การจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ) ให้เด็กฟัง ส่งเสริมให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จากหนังสือที่จัดทำขึ้น

4. คุณธรรมตามคุณลักษณะตามวัยด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึง คุณธรรม และจริยธรรมด้านการไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจแสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่ รู้จักการรอคอยเหมาะสมกับวัย เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง รู้จักขอโทษและให้อภัย รู้จักการตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น

5. ด้านการไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ก้าวร้าวแสดงออกมาจากการกระทำแล้วทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ได้แก่ การตีเพื่อน การกัดเพื่อน การแย่งเข้าแถว การแย่งของเล่นเพื่อน การซ่อนของใช้เพื่อน ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่ขอรังแกเพื่อนอยู่เสมอ

6. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนระดับชั้นอนุบาล อายุ 3-5 ปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ขอนแก่น เขต 2 นครราชสีมา เขต 6 (แบ่งตามภูมิภาค)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบ ประเมินเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาโดยใช้ แบบประเมินกำหนดโครงสร้างของคำถามไว้ 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ 2) แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบภาพประกอบ 3) แบบ โดยใช้ แบบประเมินกำหนดโครงสร้างของคำถามไว้ 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบภาพประกอบ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ 3) แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม โดยใช้ แบบประเมินกำหนดโครงสร้างของคำถามไว้ 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นด้านคุณภาพของหนังสือนิทาน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมก่อนหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมโดยใช้แบบสำรวจสอบถามรายการ (Check List) 5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating-scale)

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่องศึกษาและออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมเป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณลักษณะตามวัย คุณธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และการออกแบบเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ร่วมกับสัมภาษณ์ ข้อมูลเบื้องต้น และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาและเนื้อหา ด้านการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลจากการลงพื้นที่ ผลจากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดแนวความคิดเพื่อพัฒนาหนังสือนิทานต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ระบายออกแบบ ภายใต้กรอบแนวความคิดการออกแบบหนังสือนิทานสำหรับเด็ก จากการ กำหนดในเบื้องต้นมาออกแบบและสร้างผลงานการออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

ขั้นตอนที่ 5 นำหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น

ขั้นตอนที่ 6 สรุปประเมินผล อภิปราย นำเสนอผลงาน แนวทางการออกแบบหนังสือนิทานภาพ ประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติดังต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean)ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้ t-test



ภาพ 1.1 การลงพื้นที่ เก็บข้อมูล และทำแบบประเมิน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

1.1 การออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม ประกอบด้วย

1) เมื่อกำหนดความคิดในการนำเสนอเนื้อเรื่องแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของ เนื้อหาและการใช้ภาษา

2) จากการเก็บข้อมูลทั้งในส่วนของการวางแผนเนื้อเรื่อง และด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา ดังผลการศึกษาข้างต้นนำมาสู่การพัฒนาเป็นหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมเรื่องด้วงเบิ้มกลับใจ จากการออกแบบภาพประกอบทั้ง 3 รูปแบบ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ และครูผู้สอนเด็กปฐมวัย จำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อการออกแบบภาพประกอบ แล้วนำมาแปลผลข้อมูล ดังแสดงดังภาพที่ 1.2 และตารางที่ 1 หัวข้อที่ 3 ดังนี้



ภาพ 1.2 การออกแบบภาพประกอบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม เรื่องดวงเบิ้มกลับใจ รูปแบบที่ 1 2 3 (วาดภาพโดย ปวีณา ศรีวิพัฒน์)

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

คุณลักษณะด้านต่างๆ ที่ใช้ประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ลักษณะของเนื้อหา			
1. ความยาวเนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กปฐมวัย	4.00	0.57	เหมาะสมมาก
2. เนื้อเรื่องง่ายต่อการทำความเข้าใจ	3.66	0.57	เหมาะสมมาก
3. เนื้อเรื่องเสริมสร้างความรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย	3.66	1.15	เหมาะสมมาก
4. เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
5. เด็กปฐมวัยสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้	4.00	0.00	เหมาะสมมาก
6. เนื้อหาสนุก น่าอ่าน ชวนติดตาม	3.33	0.57	เหมาะสมมาก
7. เรื่องราวสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตามวัยของเด็กปฐมวัย	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
8. เด็กปฐมวัยได้ความรู้ความเข้าใจ จากหนังสือในระดับที่เหมาะสม	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
9. เนื้อเรื่องมีประโยชน์เหมาะสมสำหรับเป็นหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้	3.66	0.57	เหมาะสมมาก
10. เนื้อหาช่วยส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
11. เนื้อเรื่องชวนติดตาม และทำให้อยากเรียนรู้เพิ่มเติม	3.66	0.57	เหมาะสมมาก
12. สามารถถ่ายทอดเนื้อหา เพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องคุณธรรมให้กับเด็กปฐมวัย	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.02	0.52	เหมาะสมมาก
2. ลักษณะของการใช้ภาษา			
1. ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เข้าใจง่ายเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	เหมาะสมมาก
2. การใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน	3.66	0.57	เหมาะสมมาก
3. คำโครงเรื่องไม่ซับซ้อน	3.33	0.57	เหมาะสมมาก
4. การเกริ่นนำมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5. ประโยคสั้น เข้าใจง่าย เหมาะสมกับการสื่อสารของเด็กปฐมวัย	3.66	0.57	เหมาะสมมาก
6. การจัดวรรคตอน ถูกต้อง เหมาะสม	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
7. ภาษาและภาพมีความสอดคล้องกัน	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
8. ภาษาจูงใจให้เด็กสนใจติดตาม	3.33	0.57	เหมาะสมมาก
9. มีการใช้คำได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	3.66	0.57	เหมาะสมมาก

10. ความถูกต้องของคำ และตัวสะกด	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	3.95	0.51	เหมาะสมมาก
เฉลี่ยรวม	3.99	0.49	เหมาะสมมาก
3. ลักษณะการจัดภาพประกอบ			
1. ภาพปกมีความเหมาะสมกับชื่อเรื่อง	4.33	0.52	เหมาะสมมาก
2. ภาพปกสวยงาม น่าสนใจ	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
3. ขนาดของสมุดภาพกับหน้ากระดาษและขนาดตัวอักษรเหมาะสมกัน	3.83	0.41	เหมาะสมมาก
4. ภาพประกอบช่วยขยายข้อความ ส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่อง	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
5. ภาพประกอบ และข้อความแต่ละหน้าสอดคล้องกัน	4.33	0.52	เหมาะสมมาก
6. ภาพมีขนาดเหมาะสมกับวัย สวยงาม ดึงดูดให้อยากดู และช่วยเสริมจินตนาการ	4.50	0.55	เหมาะสมมาก
7. ภาพสวยงามเหมาะสมกับวัยของเด็ก ลายเส้นไม่ซับซ้อนจนเข้าใจยาก	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
8. สัดส่วนภาพมากกว่าครึ่งของรูปเล่มหรือเนื้อเรื่อง	4.17	0.41	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.40	0.49	เหมาะสมมาก
4. ลักษณะการจัดรูปเล่ม			
1. รูปเล่มภายนอกสวยงามดึงดูดความสนใจ	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
2. ขนาดและความหนาของหนังสือสามารถจับถือได้สะดวก	4.00	0.89	เหมาะสมมาก
3. การเข้ารูปเล่มมีความแข็งแรง เด็กสามารถเปิดอ่านได้สะดวก	4.33	0.52	เหมาะสมมาก
4. ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของเด็ก	4.50	0.55	เหมาะสมมาก
5. ตัวอักษรมองเห็นชัดเจน สวยงาม อ่านง่าย เป็นระเบียบสม่ำเสมอ	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
6. ตัวสะกด การันต์ การใช้เครื่องหมายต่างๆ ถูกต้อง	4.33	0.52	เหมาะสมมาก
7. วัสดุที่ใช้ไม่ก่ออันตราย เช่น กระดาษไม่บางหรือคมจนอาจบาดมือเด็ก	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
8. มีเทคนิคพิเศษ ขวนให้เด็กอ่านและรักการอ่านมากขึ้น	4.83	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
9. การพิมพ์ชัดเจน กระจางตา ตัวอักษรอ่านง่าย	4.33	0.52	เหมาะสมมาก
10. สีของกระดาษพื้นไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตาของผู้อ่าน	4.33	0.52	เหมาะสมมาก
11. สีของตัวอักษรไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตาของผู้อ่าน	4.17	0.41	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.35	0.58	เหมาะสมมาก
5. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ			
1. สอดคล้องกับเรื่องคุณธรรม	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
2. ปลุกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าในเรื่องคุณธรรม	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
3. สามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากหนังสือไปใช้กับชีวิตประจำวันได้	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
4. เนื้อเรื่องช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรม	4.17	0.75	เหมาะสมมาก

5. เนื้อเรื่องมีสาระ ประโยชน์เหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
6. เนื้อเรื่องช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดความรู้สึกคล้อยตาม และอยากเรียนรู้เพิ่มเติม	4.00	0.63	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.25	0.70	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.29	0.59	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 1 ข้อที่ 1 และ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเนื้อหา และการใช้ภาษา พบว่า ในภาพรวมของคุณลักษณะที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วยด้านลักษณะเนื้อหาและการใช้ภาษา จัดอยู่ในลำดับมีความเหมาะสมมาก ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อลักษณะของเนื้อหามากที่สุด และรองลงมาเป็นด้านการใช้ภาษาจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

จากตารางที่ 1 ข้อที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อการออกแบบภาพประกอบของหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม เรื่องด้วงเบ็้มกลับใจ ทั้ง 3 รูปแบบ ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบภาพประกอบในรูปแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก รองลงมาเป็นในรูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 ตามลำดับ

จากตารางที่ 1 ข้อที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ผลการประเมินหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ในการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม ที่จัดทำขึ้นนั้น แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะของการจัดรูปเล่ม ลักษณะการจัดภาพ ลักษณะของเนื้อหา การใช้ภาษา และคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมของการประเมินอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ด้าน โดยด้านการจัดภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการจัดรูปเล่ม ด้านเนื้อหา ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ส่วนค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้ภาษา

2. เปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรม ก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบ

2.1 นำหนังสือไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี กับกลุ่มตัวอย่างข้างต้นแล้วทำการประเมินพฤติกรรม ก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม และทำการประเมินด้านการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน ซึ่งเป็นครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทางการสอนเด็กปฐมวัย แสดงดังตารางที่ 2 และ 3 ดังนี้

ตาราง 2 ลำดับคะแนนของการแสดงออกทางพฤติกรรมตามคุณลักษณะตามวัยของเด็กปฐมวัย ด้านการไม่ทำร้ายผู้อื่น เมื่อไม่พอใจ ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้ คุณธรรม เรื่องด้วงเบ็้มกลับใจ

	\bar{X}	SD	ระดับ	t	Sig.
ก่อนใช้หนังสือ	2.16	0.53	พบปานกลาง	6.23*	0.000*
หลังใช้หนังสือ	1.53	0.57	พบน้อย		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005

จากตาราง 2 พบว่า ผลจากการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณลักษณะตามวัยของเด็ก ค่าเฉลี่ยพฤติกรรม หลังใช้หนังสือมีค่าลดลงต่ำกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการประเมินด้านการเรียนรู้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการปลูกฝังคุณธรรม โดยใช้นิทานเป็นฐานข้อมูล

2.2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรม และด้านการเรียนรู้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม เรื่องตัวงูเบ้มกลับใจ ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือนิทาน ซึ่งเป็นแบบสำรวจชุดเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรก แต่จะเปลี่ยนกลุ่มทดลองจากกลุ่มเดิมเป็นกลุ่มใหม่ เพื่อที่จะเปรียบเทียบว่าทั้งสองกลุ่มมีผลแตกต่างกันหรือเหมือนกัน ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตาราง 3 ลำดับคะแนนของการแสดงออกทางพฤติกรรมตามคุณลักษณะตามวัยของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้ คุณธรรม เรื่องตัวงูเบ้มกลับใจ

	\bar{X}	SD	ระดับ	t	Sig.
ก่อนใช้หนังสือ	2.20	0.44	พบปานกลาง	4*	0.016
หลังใช้หนังสือ	1.40	0.54	พบน้อย		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลจากการประเมินพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ค่าเฉลี่ยพฤติกรรม หลังใช้หนังสือมีค่าลดลงต่ำกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง การแสดงออกทางพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มแรก) ได้แก่ ร.ร.บ้านอุทัยทอง ร.ร.บ้านหินตั้ง ร.ร.บ้านมูลนาค ร.ร.บ้านหินตั้ง ร.ร.บ้านโคกมั่งงอย ร.ร.บ้านหนองไฮโคกสง่า จำนวนรวมทั้งหมด 81 คน				
การทดสอบ	Mean	SD.	ค่า t	Sig.
ก่อนการทดลอง	2.16	0.53	6.23*	0.000
หลังการทดลอง	1.53	0.57		
กลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบการเรียนรู้ ได้แก่ ร.ร.ชุมชนบ้านจอก จำนวน 25 คน				
การทดสอบ	Mean	SD.	ค่า t	Sig.
ก่อนการทดลอง	2.20	0.44	4*	0.016
หลังการทดลอง	1.40	0.54		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test โดยกำหนดนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมหลังการทดลองใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งสองกลุ่ม (t=6.23, Sig=0.00) และ(t=4, Sig=0.016)เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในเรื่องคุณธรรมด้านการไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ต้องการไปในทางที่ดีขึ้นทั้งสองกลุ่ม

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

ตาราง 5 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

คุณลักษณะด้านต่างๆ ที่ใช้ประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ขนาดตัวหนังสืออ่านได้ง่าย	4.13	1.00	เหมาะสมมาก
2. ใช้งานได้ง่าย	4.56	0.79	เหมาะสมมาก
3. หนังสือมีขนาดที่พอดีไม่เล็กหรือใหญ่	3.24	1.26	ปานกลาง
4. รูปภาพที่ใช้ในหนังสือภาพมีลายเส้นสวยงามน่ารัก น่าดึงดูดใจ	4.64	0.66	เหมาะสมมากที่สุด
5. รูปภาพที่ใช้ในหนังสือภาพมีการใช้สีสันทึ่สวยงามชวนมอง	4.63	1.26	ปานกลาง
6. รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.49	0.89	เหมาะสมมาก
7. เนื้อหานำเสนอเหมาะกับความรู้ประสบการณ์เดิม	4.31	0.93	เหมาะสมมาก
8. ความรู้ที่ได้จากหนังสือไปใช้กับชีวิตประจำวันได้	4.69	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.36	0.22	เหมาะสมมาก

จากตาราง 5 ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในความเหมาะสมมาก $\bar{X}=4.36$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านความรู้ที่ได้จากหนังสือไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ $\bar{X}=4.69$ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ หนังสือมีขนาดที่พอดีไม่เล็กหรือใหญ่ $\bar{X}=3.24$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมสามารถสรุปได้ว่า

1.1 ประเมินคุณภาพ การวางแผนเนื้อเรื่อง ด้านลักษณะเนื้อหาและด้านลักษณะการใช้ภาษา จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในส่วนของการใช้ภาษาว่าควรต้องปรับแก้ให้ภาษาเข้าใจง่าย เป็นภาษาสำหรับเด็กมากขึ้น รวมทั้งภาษาที่ใช้บางครั้งควรใช้อธิบายด้วยภาพมากกว่าการใช้คำพูดและในด้านเนื้อหาไม่ควรมุ่งสอนเด็กมากเกินไป จะทำให้เนื้อหาเป็นที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ควรสอดแทรกในตัวละครมากกว่าจะบรรยายเป็นคำพูด สอดคล้องกับวินัย รอดจ่าย (2540:8-9) ที่กล่าวถึงลักษณะเด่นของหนังสือสำหรับเด็ก ในด้านของเนื้อหา คือ เนื้อหาน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย เนื้อหาถูกต้อง ดำเนินเรื่องความเร้าใจชวนให้ติดตาม เนื้อหาของเรื่องในแง่ของความสัันยาวจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างมาก ไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไปในเด็กแต่ละวัย ประโยชน์และแง่คิดหลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว เด็กจะได้รับประโยชน์

อย่างไรบ้าง และสำนวนภาษาจะต้องเหมาะสมกับวัยเด็กเป็นอย่างยิ่ง จากนั้นผู้วิจัยไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา และการใช้ภาษาให้เหมาะสมถูกต้องมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การออกแบบตัวละครต่อไป

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาส่วนประกอบของหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม สรุปลงได้ ขนาด 9.2x7.9 นิ้ว ความหนาของหนังสือรวมปก คือ 16 หน้าคู่ (32 ยก) พิมพ์ด้วยระบบการพิมพ์ดิจิทัลเลเซอร์ (Digital Laser) กระดาษที่ใช้ คือ กระดาษอาร์ตมัน 150 แกรม เทคนิคและรูปแบบในการนำเสนอภาพประกอบ ใช้เทคนิคการออกแบบหนังสือสามมิติ (Pop up)

ภาพประกอบ ผู้วิจัยจัดทำรูปแบบภาพประกอบหนังสือนิทานการเรียนรู้คุณธรรมขึ้น จำนวน 3 รูปแบบได้นำไปทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปได้ว่า การออกแบบภาพประกอบในรูปแบบที่ 1 ที่มีความเหมาะสมมาก รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 ตามลำดับการประเมินการออกแบบภาพประกอบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม โดยผู้วิจัยดำเนินการออกแบบภาพประกอบด้วยเทคนิคคอมพิวเตอร์เนื่องจากสามารถให้ภาพและสีที่คมชัด ทำให้สร้างความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี และจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ จดจำได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา ผลพฤกษา (2550:บทคัดย่อ) ทำการศึกษาและออกแบบภาพประกอบหนังสือการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และการจำ จากการเรียนด้วยภาพประกอบหนังสือการ์ตูน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องของสี ที่มีรูปทรงการ์ตูนต่างกันและการระบายสีต่างกัน พบว่าภาพประกอบหนังสือการ์ตูนรูปทรงที่สร้างขึ้นใหม่ระบายสีด้วยคอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูปมีระดับค่าเฉลี่ยด้านการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุดและมีระดับค่าเฉลี่ยด้านการจำอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินงานออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ทำการประเมิน 5 ด้าน ด้านลักษณะการจัดรูปเล่ม ลักษณะการจัดภาพ ลักษณะของเนื้อหา การใช้ภาษา และคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ สรุปได้ว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ โดยให้ปรับปรุงเรื่องของการจัดวางภาพประกอบว่าการวางเลย์เอาต์ (Layout) ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทั้งเล่ม อาจจะต้องมีเส้นตรง เส้นโค้ง สลับกันไปบ้าง เพื่อที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านสายตา และควรหลีกเลี่ยงการเสนอภาพที่มีลักษณะแสดงตำแหน่งใกล้ไกล โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างภาพของตัวเอกในเรื่อง ควรมีขนาดเท่ากันตลอดเรื่อง

ผลการประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมมีความแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังจากการใช้หนังสือมีพฤติกรรมลดลง จึงสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้อ่านหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการประเมินด้านการเรียนรู้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการปลูกฝังคุณธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้ จากการประเมินในทุกโรงเรียน ระดับการปฏิบัติได้ดี สรุปได้ว่าพฤติกรรมด้านการเรียนรู้เด็กสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องคอยชี้แนะ

2. การเปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรมก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม สรุปได้ว่า

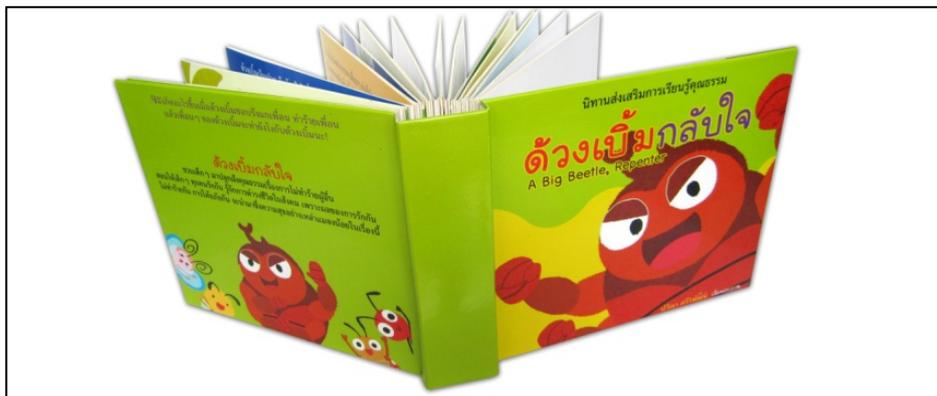
ผลการประเมินพฤติกรรม ก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมมีความแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังจากการใช้หนังสือมีพฤติกรรมลดลง จึงสรุปได้ว่า เด็ก

ปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้อ่านหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการประเมินด้านการเรียนรู้หนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการปลูกฝังคุณธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้ จากการประเมินโรงเรียนชุมชนบ้านจอก(คอนสวรรค์วิทยากร)กลุ่มทดลองกลุ่มใหม่ ระดับการปฏิบัติได้ดี สรุปได้ว่า พฤติกรรมด้านการเรียนรู้เด็กสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเองครูไม่ต้องคอยชี้แนะ

3. ความพึงพอใจต่อหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม สรุปได้ว่า

ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในความเหมาะสมมาก $\bar{X}=4.36$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านความรู้ที่ได้จากหนังสือไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ $\bar{X}=4.69$ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ หนังสือมีขนาดที่พอดีไม่เล็กหรือใหญ่ $\bar{X}=3.24$ จากผลการวิจัยข้างต้นโดยรวม แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ พึงพอใจมากต่อหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของหนังสือตลอดจนภาพประกอบมีผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการที่จะเลือกอ่านหนังสือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรชัย บุตรแก้ว (2549 : 77) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาและการพัฒนาภาพประกอบหนังสือเรียนเรื่องการออกแบบและเทคโนโลยี ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ว่า ภาพประกอบมีส่วนสำคัญต่อหนังสือสำหรับเด็ก ทำให้เข้าใจเรื่องราวในหนังสือได้รวดเร็ว และช่วยส่งเสริมให้เข้าใจในเรื่องได้มากขึ้น



ภาพ 1.3 ตัวอย่างการออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม

บรรณานุกรม

- เกริก ยूनพันพันธ์. การออกแบบและเขียนภาพประกอบสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 2543
- จินตนา ไบกาซูยี. การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก. 2542
- พิมพ์จิต สติตวิทยานันท์. การออกแบบหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมจินตภาพสำหรับเด็กพิการทางสายตา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2546
- พรพิมล ศักดา. การศึกษาและออกแบบหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการออม สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2553
- ลำไย บัวพิทักษ์. การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดहुลิง และโรงเรียนบ้านโนนโพธิ์ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2543
- วินัย รอดจ่าย. การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ตะเกียงทอง. 2534
- วินัย รอดจ่าย. การค้นคว้าแหล่งศิลป์และจินตนาการ. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด. 2540
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงษ์. การเปรียบเทียบความชอบและไม่ชอบของเด็กและผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบภาพและภาพประกอบหนังสือภาพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ศิลปศึกษา. ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531
- มันทนา โชควรรณการ. ภาวะวิกฤตของชีวิตเด็กไทย : ปัญหาที่ยังไม่สายเกินแก้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537